

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Pavlíny Vrkočové v právní věci žalobkyně: **nezl. S. S.**, zast. Mgr. Zuzanou Candigliota, advokátkou, se sídlem Burešova 6, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 9. 2015, č. j. 22 A 49/2013 – 98,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobou ze dne 10. 5. 2013 se žalobkyně, spolu se svou matkou K. S. (dále jen matka žalobkyně) a porodní asistentkou Bc. K. N. Z. (dále jen porodní asistentka), domáhala u Krajského soudu v Ostravě ochrany před nezákonným zásahem, který spatřovaly v jednání žalovaného, který odradil porodní asistentku od poskytnutí péče matce žalobkyně při porodu žalobkyně dne 18. 3. 2013 v domácím prostředí, a v tom, že žalovaný v rozhodnutí o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb ze dne 28. 11. 2012, č. j. KUOK 100989/2012, v odůvodnění uvedl: „*Toto oprávnění neopravňuje poskytovatele k vedení porodů. Poskytovatel nemá k dispozici pracoviště, kde jsou vedeny fyziologické porody podle vyhlášky č. 98/2012 Sb.*“ Tím žalovaný dle žaloby neoprávněně zasáhl do práv žalobkyně, její matky i porodní asistentky.

[2] Usnesením ze dne 25. 6. 2013, č. j. 22 A 49/2013 - 15, krajský soud žalobu odmítl. Dospěl totiž k závěru, že žalobkyně, její matka i porodní asistentka podaly žalobu opožděně po uplynutí dvouměsíční subjektivní lhůty stanovené v § 84 odst. 1 s. ř. s.
[3] Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti zrušil usnesení krajského soudu ze dne 25. 6. 2013 v části, v níž byla odmítnuta žaloba žalobkyně, a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Kasační stížnosti matky žalobkyně a porodní asistentky zamítl. Kasační soud se ztotožnil s názorem krajského soudu o tom, že matka žalobkyně a porodní asistentka se dozvěděly o názoru žalovaného, že porodní asistentka není oprávněna poskytovat zdravotní služby spočívající ve vedení fyziologických porodů plánovaně probíhajících v přirozeném prostředí matky, nejpozději dne 22. 1. 2013, tedy více než dva měsíce před podáním žaloby. Ve vztahu k žalobkyni však Nejvyšší správní soud dovodil, že subjektivní lhůta ve vztahu k její osobě nemohla začít běžet dříve než dnem jejího narození (18. 3. 2013), a tedy ke dni podání žaloby (10. 5. 2013) dvouměsíční lhůta dosud neuplynula.

[4] Krajský soud poté rozsudkem označeným v záhlaví žalobu zamítl. Uvedl, že věc je po stránce skutkové a právní obdobná jako případ rozhodnutý Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 20. 2. 2015, č. j. 5 As 169/2014 - 24. I zde totiž žalovaný na základě žádosti o informace podané dle zákona č. 106/1999 Sb. pouze sdělil, že žádná z porodních asistentek jím registrovaných není oprávněna k vedení tzv. domácích porodů. Jedná se o pouze informativní sdělení, které neznamená přímý zásah do práv matky či porodní asistentky. V posuzovaném případě navíc žalobkyně do žádného styku se žalovaným nemohla z povahy věci vstoupit a jejích práv se tak žalované úkony žalovaného dotýkají pouze zprostředkovaně (tj. skrze její matku a porodní asistentku, kterým byly přípisy žalovaného adresovány. Odlišnost od věci posuzované Nejvyšším správním soudem v posledně citovaném rozsudku nelze spatřovat ani v tom, že žalovaný na přímý dotaz uvedl i informaci o správním deliktu, kterého by se mohla dopustit porodní asistentka v případě porušení zákonem stanovených podmínek výkonu svého povolání.

II. Obsah kasační stížnosti

[5] Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas kasační stížnost. Nesouhlasila s aplikací názoru uvedeného v rozsudku č. j. 5 As 169/2014 - 24 na její případ. Podstatný rozdíl spočívá dle žalobkyně v tom, že žalovaný přímým nátlakem a zastrašováním likvidační pokutou konkrétní porodní asistentku od poskytnutí zdravotních služeb při narození stěžovatelky aktivně odradil. Stěžovatelka také brojí proti poznámce krajského soudu, že již principiálně nelze přistoupit na možnost existence nezákonného zásahu správního orgánu vůči stěžovatelce za situace, kdy mezi tvrzený zásah žalovaného a jeho dopad do právní sféry stěžovatelky vstupuje subjektivní rozhodnutí jiné osoby. Takový přístup dle stěžovatelky znamená faktické odepření soudní ochrany práv nezletilých dětí. Dle stěžovatelky lze z napadeného rozsudku poznat jistou předpojatost vůči domácím porodům. Krajský soud by jistě jinak posuzoval případ, kdy by správní orgán odrazoval zdravotnický personál neonatologického oddělení nemocnice od poskytování péče novorozencům nebo od domácí péče o seniory pod záminkou, že v nemocnici je lepší vybavení pro případ nepředvídaných komplikací. Stěžovatelka poukázala na nález Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 4457/12, z něhož vyplývá, že zájem na ochraně zdraví rodiček a novorozenců nemůže vést k jednoznačné

preferenci porodů ve zdravotnických zařízeních. Podle stěžovatelky tak krajský soud věc nesprávně posoudil a porušil i čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který zaručuje právo na účinný prostředek nápravy před národními orgány.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že nikoho nezastrašoval, natož likvidační pokutou. Informaci o správním deliktu a výši sankce sdělil pouze informativně na výslovný dotaz. Porodní asistentku od poskytnutí péče konkrétní rodičce nebo konkrétnímu dítěti neodrazoval. K apelům na soudce, aby věnovali pozornost doporučení světových zdravotnických autorit, podotkl, že vždy záleží, jaké „autority" a vědce zvolíme. Odkázal na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Dubská a Krejzová proti České republice*.

III. Postup soudu

[7] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 18. 6. 2016, č. j. 4 As 237/2015 - 27, řízení přerušil. Zjistil totiž, že velký senát Evropského soudu pro lidská práva přijal k projednání opravný prostředek proti rozsudku páté sekce Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) ve věci *Dubská a Krejzová proti České republice*. Rozhodnutí velkého senátu mohlo ovlivnit i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti v projednávané věci.

[8] Usnesením ze dne 16. 11. 2016, č. j. 4 As 237/2015 - 34, pak Nejvyšší správní soud rozhodl, že se v řízení pokračuje. Dne 15. 11. 2016 totiž velký senát ESLP rozhodl rozsudkem ve věci *Dubská a Krejzová proti České republice*, č. 28859/11 a 28473/12, tak, že Česká republika neporušila čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

[9] Následně stěžovatelka zaslala soudu vyjádření, v němž uvedla, že na její věc nelze rozsudek velkého senátu ESLP aplikovat. Podle stěžovatelky ESLP nesprávně uchopil problematiku domácí legislativy stanovící podmínky pro poskytování zdravotnických služeb porodními asistentkami včetně vedení fyziologických porodů v domácím prostředí. České právo totiž poskytování takových služeb nezakazuje, což podrobně vysvětlila již v žalobě. Připomněla i zásadu zakotvenou v ústavním pořádku České republiky, podle níž meze základních práv a svobod je možné stanovit pouze zákonem, k případným omezujícím podmínkám stanoveným ve vyhlášce proto nelze přihlédnout. Stěžovatelka dále namítla, že pokud by vnitrostátní legislativa poskytování takových zdravotnických služeb zakazovala či znemožňovala, jednalo by se o porušení práva EU, konkrétně směrnic 2005/36/ES a 80/155/EHS, které upravují činnost porodních asistentek. Případná péče poskytovaná porodní asistentkou bez supervize lékaře nemůže být hrazena ze systému veřejného zdravotního pojištění. Směrnice byly sice transponovány zákonem č. 96/2004 Sb., avšak pouze nedostatečně, přičemž podzákonné předpisy a faktická činnost správních orgánů výkon povolání porodních asistentek komplikují ve jménu ideologie, podle níž porod může být bezpečný pouze ve zdravotnickém zařízení pod lékařským dohledem.

IV. Posouzení kasační stížnosti

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu

s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátkou. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[11] Stěžovatelka především brojila proti názoru krajského soudu, že na její věc lze bezezbytku aplikovat závěry obsažené v rozsudku NSS ze dne 20. 2. 2015, sp. zn. 5 As 169/2014, podle něhož samotné sdělení povinného subjektu na základě žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb., že žádná z porodních asistentek registrovaných krajským úřadem není na základě svého oprávnění k poskytování zdravotních služeb ani registrace nestátního zdravotnického zařízení oprávněna k vedení fyziologických porodů mimo zdravotnické zařízení, není nezákonným zásahem dle § 82 s. ř. s. Stěžovatelka zejména tvrdí, že podstatná odlišnost této věci od případu rozhodnutého citovaným rozsudkem spočívá v tom, že v jejím případě správní orgán přímým nátlakem a zastrašováním likvidační pokutou odradil konkrétní porodní asistentku od poskytování péče stěžovatelce a její matce při porodu. Nejvyšší správní soud se proto při posuzování kasační stížnosti stěžovatelky zaměřil na tuto otázku.

[12] V rozsudku ze dne 20. 2. 2015, sp. zn. 5 As 169/2014, Nejvyšší správní soud uvedl:

„Podle ustanovení § 82 s. ř. s. se může každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný. O zásah ve smyslu ustanovení § 82 s. ř. s. se pojmově jedná pouze za předpokladu, že v žalobě tvrzeným jednáním by žalobce mohl alespoň potenciálně být přímo zkrácen na svých právech. To konkrétně znamená, že mezi napadeným zásahem a tvrzeným porušením práv musí existovat bezprostřední vztah (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Aps 1/2006 – 80, a rozsudek ze dne 17. 7. 2007, č. j. 2 Aps 1/2007 – 58).

Nejvyšší správní soud se v daném případě ztotožnil se závěrem krajského soudu, že předmětným sdělením žalovaného nebyla stěžovatelka přímo zkrácena na svých právech. Uvedeným sdělením byla stěžovatelce pouze poskytnuta jí požadovaná informace v režimu zákona č. 106/1999 Sb., když stěžovatelka požádala žalovaného o seznam soukromých porodních asistentek, které jsou v oblasti Jihomoravského kraje oprávněny vést porody ve vlastním sociálním prostředí rodičky (tj. v domácím prostředí.) Sdělením ze dne 7. 5. 2014, č. j. JMK 49537/2014, sp. zn. S-JMK 49537/2014/OZ-Kas, poskytl žalovaný stěžovatelce informaci, že žádná z porodních asistentek jím registrovaných není na základě svého oprávnění k poskytování zdravotních služeb ani registrace nestátního zdravotnického zařízení oprávněna k vedení fyziologických porodů mimo zdravotnické zařízení. Předmětné sdělení má pouze informativní charakter. O žádný přímý zásah do práv stěžovatelky se nejedná, neboť jí sdělením nejsou ukládány žádné povinnosti a nejsou jím ani omezována její práva. Právní postavení stěžovatelky nedosáhlo a ani nemohlo dosáhnout v důsledku předmětného sdělení jakékoli změny.“

[13] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu, že v nyní projednávané věci jde o případ zcela srovnatelný s věcí rozhodnutou výše citovaným

rozsudkem. I zde totiž stěžovatelka zásah, před nímž hledala soudní ochranu, spatřovala v informaci poskytnuté na žádost žalovaným, která obsahuje názor žalovaného na určitou právní otázku (oprávnění porodní asistentky k vedení porodů „doma“).

[14] Ze spisu předloženého žalovaným a obsahujícího dokumenty, které krajskému soudu předložila i sama stěžovatelka, vyplývá následující: Porodní asistentka zaslala žalovanému 14. 12. 2012 žádost o informace, jaký typ oprávnění potřebuje, aby jako porodní asistentka mohla poskytovat ošetřovatelskou službu v souvislosti s porodem ve vlastním sociálním prostředí klientek (tzn. výhradně mimo zdravotnické zařízení = porod doma)? Žalovaný odpověděl přípisem ze dne 18. 12. 2012, v němž sdělil, že zákon č. 372/2011 Sb. nezná pojem porod doma. Na základě bližší argumentace ustanoveními právních předpisů žalovaný přípis uzavřel: „*S ohledem na to se domníváme, že nelze vést porody mimo zdravotnické zařízení (vybavené v souladu s příslušnými právními předpisy), samozřejmě kromě případů nouze. Přitom však upozorňujeme, že krajský úřad není kompetentní, aby podával obecný výklad zákona*“. Porodní asistentka poté zaslala žalovanému dne 2. 1. 2013 další přípis, v němž citovala svého nejmenovaného právního zástupce, který cituje sdělení téže porodní asistentky, že při předání rozhodnutí o oprávnění k poskytování zdravotních služeb jí pracovníci žalovaného ústně sdělili, že pokud bude asistovat u domácích porodů, bude jí uložena pokuta ve výši 1.000.000 Kč. Dále tento právní zástupce poskytl porodní asistentce stanovisko, podle něhož je porodní asistentka oprávněna v rámci domácí péče poskytnout samostatně zdravotní péči při porodu v domácím prostředí. Proto žádá o sdělení, zda by žalovaný porodní asistentku v případě poskytnutí zdravotní péče klientkám při porodu v jejich domácím prostředí postihl (přitom výslovně uvádí, že nejednoznačná informace bude chápána tak, že porodní asistentka za takové jednání postižena nebude), podle jakého ustanovení zákona a jaká sankce může být uložena. Žalovaný dne 9. 1. 2013 porodní asistentce odpověděl, že setrvává na svém názoru sděleném v přípise ze dne 18. 12. 2012. Žalovaný přitom výslovně popřel, že by jeho pracovníci porodní asistentku při předání rozhodnutí o oprávnění k poskytování zdravotnických služeb ústně varovali, že vedení domácích porodů bude postiženo pokutou ve výši 1 milion Kč. Příslušní pracovníci žalovaného nic takového nepotvrdili. Žalovaný sdělil, že je pouze kompetentní k rozhodování o udělení oprávnění k poskytování určitých zdravotních služeb. „*Dále by* [krajský úřad] *mohl rozhodovat – při splnění zákonných podmínek – o uložení pokuty za spáchání správního deliktu. (...) Pokud jde o požadavek na konkrétní ustanovení právního předpisu ohledně sankcí, tak jde o § 11 odst. 5 a 6, § 117 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů, o přílohu č. 2 část I. B bod 2.11 a o přílohu č. 9 bod 1.1 vyhlášky č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče. Ženám doporučujeme využít při porodu služby příslušných lůžkových zdravotnických zařízení (porodnic).*“

[15] Na žalovaného se obrátila i matka stěžovatelky přípisem ze dne 18. 12. 2012, v němž sdělila, že se blíží termín jejího porodu, a požádala dle zákona č. 106/1999 Sb. o sdělení seznamu porodních asistentek v oblasti Olomouckého kraje, které jsou oprávněny vést porody doma. Žalovaný dne 19. 12. 2012 sdělil, že mu „*není znám žádný poskytovatel zdravotních služeb v Olomouckém kraji, který by mohl provádět porody mimo lůžková zdravotnická zařízení (mimo porodnice).*“ Matka stěžovatelky reagovala přípisem ze dne 7. 1. 2013, v němž vyložila svůj názor na výklad právní úpravy požadovaných zdravotních

služeb a rovněž upozornila na rozsudek ESLP ve věci *Ternovszky proti Maďarsku* (č. 67545/09) a opětovně požádala o sdělení seznamu porodních asistentek, které mají oprávnění k poskytování zdravotních služeb formou domácí péče v souvislosti s porodem. V odpovědi ze dne 18. 1. 2013 žalovaný sdělil, že matce stěžovatelky nevyhrožuje pokutou a není oprávněn poskytovat výklad právních předpisů na žádost jiných subjektů. Dále sdělil jména dvou poskytovatelů zdravotních služeb, kteří mají oprávnění uváděné matkou stěžovatelky v druhé žádosti (mj. i porodní asistentku), nicméně upozornil, že podle jeho názoru tito poskytovatelé nejsou oprávněni k vedení fyziologických porodů, neboť neužívají zdravotnické zařízení splňující požadavky vyplývající z vyhlášky č. 92/2012 Sb. Matka stěžovatelky následně v dopisu ze dne 26. 1. 2013 požádala o sdělení, jaké zdravotní služby je tedy porodní asistentka konkrétně oprávněna poskytovat, pokud ne vedení porodů, a zda porodní asistentka jí může poskytovat péči alespoň v první době porodní s tím, že by matka stěžovatelky odjela do porodnice až na druhou dobu porodní. Žalovaný k tomu dne 13. 2. 2013 sdělil, že porodní asistentka je oprávněna vést fyziologický porod, ovšem pouze pokud je k tomu řádně technicky a věcně vybavena dle vyhlášky č. 92/2012 Sb., dále je oprávněna i k asistování při komplikovaném porodu, avšak pouze pod přímým vedením lékaře s příslušnou specializací. Žalovaný zakončil svůj přípis: „*V žádném případě Vám nemůžeme doporučit absolvovat porod mimo patřičně vybavené zdravotnické zařízení, ani dělit porod podle porodních dob mezi různá místa.*“

[16] Z výše uvedeného podle názoru Nejvyššího správního soudu vyplývá, že projednávaný případ je plně srovnatelný s věcí rozhodovanou u zdejšího soudu pod sp. zn. 5 As 169/2014 (jedinou odlišností je to, že v této věci nebyly přípisy žalovaného adresovány přímo stěžovatelce, nýbrž porodní asistentce a její matce). Rozdílem není ani to, že žalovaný správní orgán mimo svého názoru na výklad právních předpisů sdělil k výslovné žádosti porodní asistentky i informaci o správních deliktech, o nichž je oprávněn rozhodovat. I ve věci sp. zn. 5 As 169/2014 taková informace byla sdělena (srov. rekapitulaci žaloby v citovaném rozsudku). Nejvyšší správní soud se nemůže ztotožnit s tvrzením stěžovatelky, že porodní asistentka byla od asistence konkrétně při jejím narození odrazena přímým nátlakem a zastrašováním likvidační pokutou. Z výše citovaných dokumentů, jichž se sama stěžovatelka dovolává, však nic takového nevyplývá. Žalovaný pouze obecně sdělil svůj názor na výklad právních předpisů a to s upozorněním, že tento jeho výklad není závazný.

[17] Co se týče informace o správních deliktech a sankci, která může být žalovaným za delikt uložena, jedná se rovněž pouze o obecnou informaci o kompetencích žalovaného poskytnutou na výslovnou žádost porodní asistentky, nikoli o konkrétní zásah donucující povahy v podobě hrozby postihem za konkrétní jednání. Navíc sama porodní asistentka ve své žádosti ze dne 2. 1. 2013 avizovala, že jakékoli jiné vyjádření žalovaného než explicitní sdělení, že za asistenci při domácím porodu bude pokutována, bude pokládat za tichý souhlas žalovaného s takovým jednáním. Odpověď žalovaného, kterou nelze v tomto kontextu chápat jako hrozbu, proto nemohla reálně porodní asistentku od poskytování zdravotních služeb v souvislosti s porodem v domácím prostředí klientek odradit. O konkrétním porodu, při němž byla stěžovatelka přivedena na svět, v korespondenci mezi žalovaným a porodní asistentkou není žádná zmínka. Údajné výhrůžky porodní asistentce při předání rozhodnutí o oprávnění k poskytování zdravotních služeb pak jsou pouhým tvrzením, které žalovaný popřel, a stěžovatelka k jeho prokázání žádné důkazy nenavrhla.

[18] Lze tedy v souladu s rozsudkem sp. zn. 5 As 169/2014 dojít k závěru, že jednání žalovaného, v němž stěžovatelka shledává nezákonný zásah, je pouze informativním sdělením názoru správního orgánu ohledně výkladu právních předpisů, které, přestože s ním stěžovatelka nesouhlasí, nemohlo za popsaných okolností přímo do práv stěžovatelky zasáhnout, resp. je zkrátit ve smyslu § 82 s. ř. s. Pokud by ovšem byla pravdivá tvrzení stěžovatelky o konkrétních hrozbách ze strany žalovaného, které mohly odradit porodní asistentku od poskytování zdravotní péče při porodu stěžovatelky, pak by skutečně bylo namístě věc posoudit odlišně od shora citovaného rozsudku a vyhodnotit, zda postup správního orgánu (respektive jeho názor, který se takto pokusil vynutit a aplikovat) byl v souladu se zákonem.

[19] V projednávané věci Nejvyšší správní soud poukazuje i na svůj rozsudek ze dne 8. 1. 2009, č. j. 1 Afs 140/2008 - 77, č. 1792/2009 Sb. NSS, z něhož vyplývá, že „*relativní stabilita judikatury je nezbytnou podmínkou právní jistoty jako jednoho ze základních atributů právního státu. Z toho plyne závěr, že změny judikatury za situace nezměněného právního předpisu by se měly odehrávat z principiálních důvodů, tedy zejména proto, že se změnily právní předpisy související s právním předpisem vykládaným, resp. došlo ke změně pro věc relevantních právních názorů soudů, k jejichž judikatuře je Nejvyšší správní soud povinen přihlížet (Ústavní soud, Evropský soudní dvůr, Evropský soud pro lidská práva), případně se změnily okolnosti podstatné pro působení právní normy dotvořené judikaturou, event. se nově objevily jiné závažné důvody (včetně evidentní nefunkčnosti judikatury ve společenské realitě nebo podstatného zvýšení transakčních nákladů účastníků právních vztahů v důsledku právního názoru zaujatého judikaturou), které poskytnou základ pro změnu právního názoru Nejvyššího správního soudu, pokud potřeba takovéto změny převáží nad zájmy osob jednajících v dobré víře v trvající existenci judikatury. Tato premisa je v plném souladu s právním závěrem Ústavního soudu, podle něhož* ‘ustálenost a platnost [*judikatury*] jsou odvislé od vývoje, který je odrazem daných společenských a ústavněprávních podmínek. Navíc aplikace takové judikatury musí být v souladu s mezinárodními závazky, které Česká republika přijala, v daném případě především s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod.‘ *(viz nález IV. ÚS 200/96, Sb. ÚS, sv. 6, s. 387 násl., na s. 392).*“ Takové principiální důvody pro změnu právního názoru, které by jej vedly k nutnosti nyní posuzovanou věc předložit rozšířenému senátu dle § 17 odst. 1 s. ř. s., Nejvyšší správní soud neshledal.

[20] S ohledem na výše uvedené tak neměl Nejvyšší správní soud žádný prostor k meritornímu posouzení námitek stěžovatelky, která se domáhala výroku soudu o tom, zda právní úprava v České republice zakazuje porodním asistentkám poskytování zdravotních služeb formou domácí péče (tj. v domácím prostředí matky) v souvislosti s porodem, včetně argumentace právem EU. Soud vnímá, že zákonnost poskytování služeb porodních asistentek při vedení porodů mimo zdravotnické zařízení bez přímého dohledu lékaře představuje otázku citlivou a ve společnosti diskutovanou, jejímuž řešení by se soudy neměly pod různými procesními záminkami vyhýbat. Ovšem vyjadřování názoru k této otázce bez toho, aby to bylo potřebné pro řešení sporu mezi stranami předloženého soudu k rozhodnutí, by mohlo být vnímáno jako projev soudcovského aktivismu, který je v rozporu se zásadou soudcovské zdrženlivosti (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 8. 2014, č. j. 6 As 68/2012 - 47, č. 3104/2014 Sb. NSS). Takový *obiter dictum* pronesený názor by ostatně neměl ani potřebnou váhu, aby tak společensky důležitou otázku vyřešil.

[21] Nejvyšší správní soud se však nemůže ztotožnit s poznámkou, kterou krajský soud uvedl „na okraj“ svého rozsudku, že „*principiálně nelze přistoupit na možnost existence nezákonného zásahu správního orgánu vůči žalobkyni za situace, kdy mezi tvrzený zásah správního orgánu a jeho teoreticky možný dopad (tvrzený dopad do právní sféry žalobkyně) vstupuje subjektivní rozhodnutí třetí osoby.*“ Takové pojetí by skutečně neúnosně omezovalo soudní ochranu práv nezletilých dětí, jak správně namítla stěžovatelka. Mezi jednání správních orgánů a jeho dopad do právní sféry nezletilých dětí totiž typicky vstupuje subjektivní rozhodnutí třetí osoby, zpravidla jejich rodičů, jako tomu bylo i v posuzované věci. I pokud by ovšem krajský soud měl na mysli rozhodnutí porodní asistentky neposkytnout péči při narození stěžovatelky, nebyl by takový názor správný. Splnění podmínky zaměření zásahu přímo proti žalobci totiž není vyloučeno jen tím, že zásah není individuálně a konkrétně namířen přímo proti žalobci, nýbrž postačuje to, že se zásah nebo jeho důsledky v právní sféře žalobce přímo projeví (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 1. 2016, č. j. 4 Ads 85/2015 - 57, bod 59, a judikatura tam citovaná). Přes tuto dílčí korekci je ovšem rozsudek krajského soudu věcně správný.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[22] Nejvyšší správní soud shledal stěžovatelkou uplatněné námitky nedůvodnými. Proto dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

[23] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšnému žalovanému pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. dubna 2017

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu